

**Довідка
про підсумки виховної роботи**

Жорстока війна, що прийшла на українську землю, змінила ціннісні пріоритети нашого суспільства, ставить якісно нові вимоги. Це вимагає створення принципово нових стандартів, підходів до виховання. Найважливішим аспектом управління виховною системою є зміцнення її системності.

Виховний процес в умовах воєнного часу – це виклик для закладу освіти, учителів, здобувачів освіти та їх батьків. Тому перед кожним педагогом постало чимало складних і важливих питань: як працювати в умовах військового стану, на чому зацентрувати акценти?

Війна внесла корективи в усі сфери життя, освіта не стала винятком. Найбільш актуальними та затребуваними залишаються знання щодо формування навичок безпечної поведінки та зміцнення і збереження життя і здоров'я. Військові дії на території України, мінна загроза, ракетні удари – це реальна небезпека для нашого життя.

Воєнне сьогодення та (сподіваємось) повоєнне завтра вимагає від педагогічних колективів чіткої злагодженої співпраці в основному напрямку. У ліцеї створені належні умови для розвитку та навчання здобувачів освіти, паралельно забезпечивши безпечне середовище для всіх учасників освітнього процесу. Завдання, що їх мають реалізувати в кожному закладі освіти, чітко означені в плані заходів із реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі до 2024 року (Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020, Розпорядження Кабінету міністрів України від 24.02.2023 №174-р). Зокрема, у Національній стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі до 2024 року зазначено, що «...Учні та педагогічні працівники потребують такого стану освітнього середовища, в якому вони відчуватимуть фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку, комфорт і благополуччя. Згідно зі Статтею 57-1 Закону України від 15.03.2022 № 2126-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», за рішенням педагогічної ради організація освітнього процесу в закладі освіти відбувається у змішаній формі. Важливим документом у сфері виховання культури безпеки учнів є Концепція безпеки закладів освіти, схвалена розпорядженням КМУ від 07 квітня 2023 року № 301-р, у якій зафіксовано, що формування компетентностей безпеки в учасників освітнього процесу можливо забезпечити шляхом організації системного навчання учасників освітнього процесу дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Ефективне ж виховання культури безпеки можливе лише при організації відповідного освітнього процесу, що забезпечує цілеспрямовану підготовку здобувачів освіти до профілактики та подолання впливу шкідливих і небезпечних факторів оточуючого середовища життєдіяльності у процесі спеціально організованого творчого міжособистісного спілкування учнів із педагогом, який є носієм культури безпеки.

З метою посилення заходів безпеки в закладі освіти було затверджено наказ від 31.08.2023 №114-г Про дотримання заходів безпеки, передбачених для умов воєнного стану у 2023/2024 н.р

Для педагогічних працівників у вересні проведено відео дайджест «Евакуація дітей із закладу освіти під час уроків: як безпечно вчитись?»

На початку навчального року для здобувачів освіти 5-11 класів проведено урок безпеки «Коли сирену чуєш – то в укриття прямуєш» під час якого ліцеїстам нагадали, правила евакуації з ліцею під час сигналу «Повітряна тривога» та правила поведінки в укритті. Поновлено інформаційний стенд «БЖД в умовах воєнного стану».

□ у класних кімнатах обладнані та поновлені тематичні куточки з безпечної поведінки дітей у різних ситуаціях, зокрема і в умовах дії правового режиму воєнного стану. Поновлено протоколи безпеки по класах.

□ питання щодо профілактики всіх видів дитячого травматизму, питання персональної відповідальності педагогів, здобувачів освіти та їх батьків за виконання правил безпечної поведінки на уроках та у позаурочний час розглядалось на педагогічних оперативках;

□ у виховних планах роботи класних керівників 5-11-х класів наявна тематика бесід на тему «Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру», «Мінна безпека», «Повітряна тривога. Алгоритм дій», «Тривожна валіза» та ін..., з метою виконання одного з найважливіших завдань – навчити дітей правилам безпеки, які допоможуть зберегти життя в умовах війни.

□ проведено місячник безпеки дорожнього руху «Увага діти на дорозі» у вересні(наказ від 30.08.2023 №104-аг), II етап Тижня знань безпеки дорожнього руху в умовах воєнного стану у листопаді(наказ від 09.11.2023 №156 - аг), тиждень БЖД у жовтні(наказ від 02.10.2023№146-аг), тиждень безпечного інтернету у лютому (наказ від 01.02.2024 №18-г), тиждень охорони праці у травні (наказ від 05.04.2024 №52-г),Тиждень знань безпеки дорожнього руху у травні (наказ від 15.04.2024 № 55-г).

Успішним є поєднання роботи з охорони життя й з проведенням занять із безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та надзвичайних ситуацій, відпрацюванням елементів евакуації здобувачів освіти по сигналу оповіщення.

□ перед канікулами проводиться єдиний урок безпеки життєдіяльності. Бесіди відображені у електронних класних журналах та журналі реєстрації інструктажів;

□ батькам здобувачів освіти нагадали про безпечне навчання в умовах війни, зокрема алгоритм дій при повітряній тривозі «Сигнал повітряної тривоги під час перебування у школі. Що варто знати батькам і як підготувати дитину». Підготувати інформаційні буклети для батьків «Як вчасно виявити суїцидальну поведінку у дітей», рекомендації для батьків здобувачів освіти «Як навчити дітей безпеці у віртуальному світі» тощо.

□ медичною сестрою освітнього закладу проведено практичні заняття на знання правил надання першої допомоги для здобувачів освіти 10-11 класів при нещасному випадку та поновлено інформаційну онлайн дошку «Види поранень в умовах воєнного стану. Алгоритм надання допомоги», нагадала про алгоритм дій при фосфорному бомбардуванні: правила безпеки та механізм дії при пораненнях, практичний інтенсив «Термічні опіки – практичні рекомендації для надання допомоги в умовах обмежених ресурсів», практичний інтенсив «Алгоритм домедичної допомоги при мінно-вибухових пораненнях», тощо. Для педагогічних працівників проведено практичний інтенсив з надання першої долікарської допомоги до дня ЦЗ.

□ активом учнівського самоврядування «Коло друзів» поновлено інформаційну дошку «Як діяти у разі зникнення мобільного зв'язку, електрики, води чи газу», створено інформаційний буклет «Що потрібно знати та як діяти, якщо ти став жертвою чи свідком воєнного злочину», буклет «Міни під ногами: видів бомб, які розкидали окупанти в Україні» та пам'ятку «Будь обачним: Помічай, оминай, повідомляй!», тощо.

□ для здобувачів освіти ліцею проводились різноманітні конкурси, вікторини, виставки малюнків, плакатів, членджі, флешмоби тощо

□ зустріч з інспектором ювенальної превенції «Я учасник дорожнього руху», зустріч із представниками Ювенальної поліції «Поведінка здобувачів освіти у закладі освіти та поза ним», акцент було зроблено на відвідування здобувачами освіти розважальних закладів у вечірній час.

□ на виконання наказу МОН «Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти» від 18.08.2023 № 685/1013 затверджено порядок раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, створено команду реагування закладу освіти, оновлено паспорт безпеки ліцею.

МІННА БЕЗПЕКА

В умовах сьогодення, небезпека натрапити на вибухонебезпечні предмети є всюди, де велися чи ще ведуться бойові дії. Навіть у містах і селах, де немає бойових дій, для дітей важлива мінна просвіта. Тому педагогам потрібно постійно проводять роз'яснювальні заняття з дітьми, аби пояснити яку небезпеку несуть ці предмети та як вберегти своє життя.

На «уроках безпеки» педагогічні працівники за допомогою макетів показують як виглядає вибухівка, розповідають де на неї можна натрапити та куди телефонувати у випадку виявлення підозрілих предметів. Крім того, звертають увагу на знаки, які попереджують про небезпеку та як зробити свої прогулянки безпечними, та постійно наголошують, що вибухонебезпечні

предмети можуть бути замасковані в іграшки, яскраві пакунки, побутові речі тощо.

Для проведення занять із мінної просвіти педагоги також використовують доступні інтерактивні матеріали та відео для групової роботи, розроблені ЮНІСЕФ спільно із дитячими психологами та експертами в мінній просвіті.

Протягом року проведено ряд просвітницьких заходів щодо питань мінної небезпеки і вибухонебезпечних предметів «Обережно, міни!», «Якщо бачиш міну...», «Твоя безпека в твоїх руках», «Дивись під ноги», «Помічай, оминай, повідомляй!». 4 квітня – в Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки та допомоги у розмінуванні в ліцеї були організовані заходи. Зокрема вчителем з основ здоров'я та «Здоров'я, безпека та добробут» проведено квест «Небезпечні знахідки» для ліцеїстів 6 класу. Класними керівниками проведено ряд виховних заходів: урок – тренінг «Уникнення ураження мінами і вибухонебезпечними предметами», бесіда «Обережно зброя!», години спілкування «Безпека людини в небезпечних та надзвичайних ситуаціях» та «Як необхідно діяти в разі виявлення вибухонебезпечних та підозрілих предметів», перегляд відеофільму «Мінна безпека».

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

З метою формування в учасників освітнього процесу гігієнічних навичок та засад здорового способу життя, зокрема звичок здорового харчування, фізичної активності, безпечної комунікації в ліцеї традиційно у жовтні проведено місячник здорового способу життя. В учнівських колективах пройшли тематичні години спілкування, бесіди, челенджі, квести тощо. Зокрема, по класах проведені профілактичні бесіди «Здоровий спосіб життя – вибір успішних і щасливих».

До всесвітнього Дня здорового харчування з ліцеїстами закладу освіти проведено вчителькою основ здоров'я та «Здоров'я, безпека та добробут» організовано челендж «Смачна та вітамінна канапка» та організовано арт-простір ««Моє здоров'я в моїх руках» вчителькою образотворчого мистецтва.

До дня здоров'я в ліцеї організовано флешмоб «Здоров'я – мудрих гонорар!», створено в бібліотеці ліцею інформаційний паркан «Основні правила здорового способу життя», проведено квест «Зупинка на станції ЗДОРОВ'Я» та залучено ліцеїстів до артпростору «Здоров'я – це...». Традиційно в травні заплановано проведення екскурсій та походів «За здоровий спосіб життя» для всіх учасників освітнього процесу.

Практикується проведення в закладі освіти спортивних тижнів, турнірів, змагань, челенджів, тощо. З метою формування в здобувачів освіти фізичного здоров'я в освітньому закладі з 04.09.2023 по 08.09.2023 проводився Олімпійський тиждень під гаслом «Спортивна нація – сильна Україна!» Вчителями фізичної культури було проведено п'ятиденний хайлайт «Спорт у моєму житті», до якого охоче долучилися здобувачі освіти ліцею.

У річному плані закладу освіти відображені заходи, які направлені на формування здоров'язберігаючої поведінки в здобувачів освіти, активізацію

профілактичної роботи з дітьми та підлітками. Базовими принципами формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя дітей та молоді були принципи науковості і доступності знань, системності і наскрізності, безперервності, відкритості, превентизму, гуманізму та цілеспрямованості.

Проблема превентивності завжди була і є пріоритетною в системі освіти. Сьогодні учнівську молодь вирізняє не лише підвищена тривожність, духовна спустошеність, цинізм, жорстокість, прояви різних форм насильства та агресії, грубе ставлення до дорослих, невідвідування навчальних занять, а й низький рівень комунікативних навиків, відчуження від шкільного середовища. Система роботи з профілактики девіантної поведінки неповнолітніх в ліцеї здійснюється через виховні заходи, які спрямовані на: попередження злочинів серед здобувачів освіти, вивчення причин і умов їх скоєння, формування відповідальної поведінки та соціальної компетентності ліцеїстів, запобігання негативним звичкам, створення умов, що сприяють збереженню здоров'я та життя здобувачів освіти, виявлення негативних змін у поведінці здобувачів освіти, відвернення суїцидів, профілактиці правопорушень, організацію дозвілля ліцеїстів, підтримки та захисту дітей у різних життєвих ситуаціях, тощо.

ШКІДЛИВІ ЗВИЧКИ

Запобігання вживання здобувачами освіти наркотичних та психотропних речовин займає належне місце в організації виховного процесу у закладі освіти. Практичним психологом та класними керівниками впроваджується стратегія формування життєвих навичок серед ліцеїстів, уміння протистояти ризикам і загрозам, пов'язаним з наркотиками, здійснюється комплекс профілактичних заходів, спрямованих на розв'язання наркотичних і алкогольних проблем, забезпечується підтримка учасників освітнього процесу, підвищується психолого-педагогічна компетентність батьків, формується у них свідоме відповідальне ставлення до виконання обов'язків, пов'язаних з утриманням, вихованням та освітою дітей.

В учнівських колективах протягом року проводять тематичні години спілкування, бесіди, членджі, квести з даної тематики тощо. Зокрема, для учнів початкової ланки бесіди: «Дитина: її права та обов'язки», «Формуємо здорові звички», бесіди «Здоровий спосіб життя – вибір успішних і щасливих», гра «Моє середовище»; година спілкування «Попередимо та недопустимо», для ліцеїстів базової ланки: заняття «Як попередити девіантну поведінку підлітка», гра «Казкова правознавча лотерея», «Шкідливість електронних сигарет та вейпінгу: що потрібно знати», бесіди «Безпека в інтернеті», гра-експрес – «Знаємо, виконуємо, діємо», «Конкурс знавців права», «Молодіжні субкультури та поширення їх серед підлітків», «Кримінальна відповідальність неповнолітніх», «Субкультури і наслідки», диспут «Бачити зло і мовчати – вчиняти злочин». Для ліцеїстів 10-11 класів організовано зустріч із представниками Ювенальної поліції «Поведінка здобувачів освіти у закладі освіти та поза ним», акцент було зроблено на відвідування здобувачами освіти розважальних закладів у вечірній час

З метою профілактики шкідливих звичок бібліотекаркою ліцею створено інформаційний паркан «Здоровому способу життя – ТАК, шкідливим звичкам – НІ», а практичним психологом закладу освіти проведено анкетування здобувачів освіти 8-9 класу про ставлення до шкідливих звичок, метою якого було – вивчення рівня обізнаності підлітків про шкідливі звички та ставлення до них. Під час проведення опитування ліцеїстам були запропоновані питання, які спрямовані на вивчення тих цінностей, які сьогодні домінують в середовищі учнівської молоді. До Дня відмови від паління медичною сестрою освітнього закладу проведено цикл бесід «Знайди для себе щось корисніше! Сигарета зайва у твоєму житті!» для ліцеїстів 8-11 класів, під час якого вкотре був зроблений акцент на шкідливий вплив сигарет на організм людини. Постійно наголошуємо ліцеїстами, що будь-який рівень вживання алкоголю, незалежно від його кількості, призводить до втрати здоров'я, а особам, молодшим 18 років, алкогольні напої категорично заборонено.

До Міжнародний день боротьби з наркоманією та наркобізнесом по класах проведені інформаційні хвилинки «Підліткова наркоманія – адміністративна та кримінальна відповідальність».

Під час проведення уроків основ здоров'я та безпека, здоров'я та добробут під час вивчення шкідливих звичок вчителька дуже ефективно наводить аргументи психологічного порядку. Розвінчує уявлення підлітків про те, що вживання алкоголю – це ознака дорослості і незалежності. При вивченні тем, що стосуються зловживання алкоголем, застосовуються рольові ігри: «Умій сказати – «Ні»», «Заважає, не заважає», «Випивка перед дискотекою», розв'язування психологічних задач, проведення анкет. Опрацьовуючи тему «Профілактика зловживання забороненими психотропними речовинами», ліцеїстам розкривають значення терміну «наркоманія», негативний вплив вживання наркотичних речовин і подальшої наркотичної залежності. Педагоги використовують тести про наркозалежність, таблиці із завданнями, за допомогою яких ліцеїсти, висловлюють свою думку з приводу вживання речовин і знань про наслідки їх систематичного вживання.

Здобувачів освіти та їх батьки ознайомлені з нормативно-правовими актами, які встановлюють відповідальність (кримінальну, адміністративну, цивільну) за розповсюдження, вживання наркотичних, алкогольних, психотропних речовин. На сайті закладу освіти, інформаційних банерах, розміщені нормативно-правові документи, що регламентують дану діяльність, телефони довіри, телефони гарячих ліній.

Для створення дієвої профілактики, керівництвом закладу освіти, за потреби організовує зустрічі здобувачів освіти та їх батьків з представниками служби у справах дітей, дільничним інспектором поліції, представниками ювенальної поліції, з метою розуміння негативних наслідків протиправної поведінки, дотриманні законів та забезпеченні прав дитини на життя, соціальний захист, сімейне виховання.

ПРОФІЛАКТИКА СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ПРОТИДІЯ НАСИЛЛЯ

Особливо актуальним на сьогодні є перегляд антибулінгових політик, розроблення адаптаційних заходів для учнів з числа ВПО і підтримка їхнього психологічного здоров'я. У ліцеї діє Кодекс безпечного освітнього середовища, з яким ознайомлені всі учасники освітнього процесу, оприлюднено правила поведінки здобувачів освіти, створені спільно з учасниками освітнього процесу, що засновані на правах людини й спрямовані на формування позитивної мотивації в поведінці учасників освітнього процесу.

За сучасних швидкозмінних умов освітнє середовище закладу не існує ізольовано від зовнішніх та внутрішніх впливів, що можуть спричиняти як позитивний результат, так і нести деструктивні загрози, небезпеки й ризики. Для протидії таким чинникам необхідно, щоб освітнє середовище освітнього закладу було захищеним та безпечним.

З метою виявлення учнів, схильних до депресії, профілактика депресивних станів психолог ліцею проведено анкетування. Проведено групові та індивідуальні бесіди з тренінговими вправами: «Ти цілий світ», «Життя прекрасне» «Як уникнути проблем у взаємостосунках», «Хто я в цьому світі», «Взаємини між дорослими і підлітками у родині. Як уникнути суперечностей і запобігти конфліктів», «Як виникають конфлікти. Взаємини підлітка і дорослого», «Вчимося міжособистісних стосунків. Підготовлено цілий ряд буклетів «Заклад освіти та сім'я без насильства», «Що таке групи смерті та чому вони популярні», «Підліток», «Сімейне виховання и його наслідки», тощо. Для педагогів проведено тренінг з профілактики насилля «Жити без насилля», круглий стіл «Діти і війна. Суїцидальні випадки та з чим це пов'язано».

З метою попередження насилля над дітьми та дитячих суїцидів здобувачі освіти 5-6 класів працювали над створення колективного плакату «Ми за благополуччя кожної дитини в Україні».

Щоб унеможливити насильство та створити безпечне освітнє середовище, кожен учасник освітнього процесу повинен мати уявлення не тільки про те, що вважають насильством, але як мінімізувати ризики та небезпеки і створити умови для внутрішньої безпеки. З цією метою в ліцеї було проведено тиждень з протидії булінгу, тиждень протидії торгівлі людьми, акцію 16 днів проти насилля, #Моральнодію, тиждень медійної та інформаційної грамотності, тиждень безпеки в інтернеті, заходи до Міжнародного дня протидії булінгу, акція «Синя стрічка квітня» тощо. Практичним психологом проведені заняття з елементами тренінгу, години спілкування метою яких було поінформувати ліцеїстів про булінг, які види цькування існують, які ознаки має булінг, яку відповідальність несе булер, здобувачі ознайомилися з корисними порадами протидії булінгу, відпрацювали вправи на згуртування колективу. До Міжнародного дня протидії булінгу організовано уроки відвертого спілкування «Десять табу в конфліктній ситуації», виховні години «Булінг і гідна відповідь» та

практичний інтенсив «Я розрізняю цькування і конфлікт», під час якого ліцеїсти вчилися відрізняти булінг від конфлікту.

Педагогічним колективом з метою привернення уваги громадськості до актуальних для українського суспільства проблем щодо подолання насильства в сім'ї, торгівлі людьми та будь-яких проявів гендерної дискримінації в ліцеї організовано культурно-мистецькі акції: артпростір «Щаслива сім'я – без насилля», фоточелендж «Сім'я де тебе люблять», фоточелендж «У війни не жіноче обличчя...», інформ-дайджест «Історія успіху жінок на війні», «Рівні права та можливості жінок та чоловіків» родинні свята, акції біла, синя, жовта та червона стрічка, тощо, лекційно-просвітницькі заходи з питань підготовки молоді до сімейного життя, планування сім'ї та попередження насильства в сім'ї, проведено круглі столи, конференції, челенджі, флешмоби, тощо. До Міжнародного дня боротьби проти насильства практичним психологом для здобувачів освіти 8-9 класів проведено відеолекторій «Протидія насильству за ознакою статі». До Міжнародного дня людей з особливими потребами класні керівники 5-11 класів провели бесіди уроки толерантності та доброти «Толерантність і доброта - два крили, на яких тримається людство» та інформаційні години «Нескорені», під час яких обговорили з дітьми героїв України, які брали участь в «Іграх нескорених», пояснили ліцеїстам, що таке протези і що їх використовуються для того, щоб замінити втрачену руку або ногу. До Всесвітнього дня дитини (20 листопада) учителька образотворчого мистецтва провела артконкурс «Сонячний настрій дитинства», а лідери учнівського самоврядування підготували цікаві ігри та розваги для найменших здобувачів освіти ліцею з нагоди дня дитини. До дня сім'ї практичним психологом ліцею проведено тренінг для здобувачів освіти 11 класу «Хто у сім'ї хазяїн – чоловік чи жінка?», під час якого обговорили, що хлопці та дівчата думають про гендерну рівність.

Педагогом організатором та УС «Коло друзів» був організований фоточелендж «Дитинства яскраві кольори» та фотоквест у стилі селфі «Маємо право на...», флешмоб «Світ без насильства! Світ без війни!», проведено інформаційні медіаперерви «Я знаю свої права».

У рамках проведення тижня безпеки в інтернеті педагоги нагадали ліцеїстам про правила ведення блогів, поширення сториз, знайомств через інтернет та наголосили, що важливо до кожної дії в інтернеті потрібно підходити критично та відповідально, дотримуватися певних правил – і тоді перебування у віртуальному просторі не буде загрозливим. Адже у сучасних умовах уміння побудувати власні наративи, які згуртовують суспільство, визначає місце держав у світі. Медіаграмотність є одним із ключів до стійкості країни до ворожих впливів. Водночас навички з медіаграмотності можуть посилити суб'єктність не лише окремої людини, а й держави та суспільства загалом. З метою виховання поважливого онлайн спілкування та профілактики кібербулінгу по класах проведено година спілкування «Ми за безпечний інтернет», перегляд та обговорення відеороликів, а також ліцеїсти

познайомилися з новими цікавими, а головне, безпечними Інтернет-ресурсами.

Під час проведення заходів постійно наголошується, що навички безпеки в Інтернеті не лише забезпечують захист від потенційних небезпек, а й допомагають розвивати критичне мислення, самоконтроль та етичні норми онлайн-поведінки, що є важливими аспектами особистісного та соціального розвитку.

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ

Психіка українських дітей опинилася під впливом багатьох стресогенних чинників (раптова зміна звичних умов, сигнали повітряної тривоги, тривале перебування в укриттях, загроза обстрілів, вимушений переїзд з рідного дому, вимкнення електроенергії). Це зумовило необхідність напрацювання механізмів, які підвищують адаптивні можливості особистості, бо учасники освітнього процесу, а особливо – учні, стали потребувати педагогічної підтримки у розвитку психологічної стійкості (резильєнтності) в рази більше.

Сьогодні, в умовах воєнного стану, заклад освіти стає для здобувачів освіти головним осередком, що дає змогу отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, відчувати свою належність до учнівської спільноти. Тому, адміністрації закладів загальної середньої освіти, відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» рекомендувала педагогічним працівникам використовувати індивідуальний підхід задля налаштування освітнього процесу таким чином, щоби він був максимально комфортним для здобувачів освіти: залучати здобувачів освіти до дієвого процесу навчання, висловлювання своїх думок, почуттів, ідей, пропозицій, надавати можливість активного спілкування між собою. Слід відзначити, що провідну функцію у підтримці позитивного емоційного стану здобувачів освіти відіграє гармонійний психологічний стан самого вчителя, зокрема, його психологічне здоров'я, адже стан психологічного спокою та гідний приклад моральної, врівноваженої, доброзичливої поведінки вчителя мають значний підсвідомий вплив на формування світосприйняття учнів. Тому, одним із важливих завдань адміністрації нашого закладу освіти, є пошук можливостей для психологічної підтримки вчителів та забезпечення проходження ними психологічних тренінгів.

З метою показати, як може кожна і кожен розвинути навички психологічної стійкості, та які можна освоїти техніки самодопомоги та стабілізації психолог ліцею провела для педагогів цікавий тренінг в інтерактивній формі «Моє ментальне здоров'я».

З метою створення в освітньому закладі умов для збереження і зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу, підвищення обізнаності про важливість психічного здоров'я у нашому повсякденному житті на виконання листа МОНУ № 1/15344-23 від 05.10.2023 «Про

проведення заходів до Всесвітнього дня психічного здоров'я» в ліцеї проведено тиждень поінформованості про ментальне здоров'я.

Класними керівниками розроблені інформаційні довідки в класні куточки «Корисні звички для ментального здоров'я». Для батьків підготовлені пам'ятки «Кроки до ментального здоров'я дітей» та поширені в батьківський чат у Viber. Дитяче безпекове середовище, де у невимушеній обстановці можна проводити заняття з використанням різних активностей, зокрема вправи та практики, щоб допомогти впоратись зі страхом, тривогою, заспокоїтись, почуватись впевненіше, зняти емоційне напруження тощо.

Практичним психологом ліцею протягом року проведено психологічні заняття зі збереження ментального здоров'я, на яких здобувачі освіти вчилися піклуватись про себе та інших, відновлювати та зміцнювати своє здоров'я, класні години «Стрес та тривога: як вберегти ментальне здоров'я?» (8 клас), уроки-семінари для старшокласників «Відповідальність як складова ментального здоров'я» (10-11 класи), заняття «Ти – цілий світ» артметодики «Розмалуй смайлик», «Котики та емоції», «Чарівна країна почуттів», «Дерево сили», мандалотерапія.

Під час уроків педагоги ліцею використовують хвилинки психологічного розвантаження та релаксації адже від життєрадісності, бадьорості здобувачів освіти залежить їх духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Враховуючи сучасну суспільно-політичну ситуацію у країні, усе більшої актуальності набуває національно-патріотичне виховання учасників освітнього процесу. Саме освітній заклад має стати для кожної дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві. Сьогодні, виховуючи дітей та молодь в умовах, коли вони пережили Революцію Гідності, вшанували героїв Небесної Сотні, стали свідками війни Росії проти України, відчули глибину втрат, особливо зосереджується увага щодо національно - патріотичного виховання дітей. Саме зараз ми повертаємося до споконвічних цінностей: утвердження любові до Батьківщини і людей, відродження духовності, моральності, бережного ставлення до природних скарбів і національних надбань нашого народу.

Патріотизм та національна свідомість, любов до Батьківщини закладені на генетичному рівні в наших пращурів і передаються з покоління в покоління. Теперішня ситуація сколихнула націю, підняла на надзвичайно високий щабель національно - патріотичну свідомість. Головним фактором процвітання нашої держави є свідомо, патріотично налаштована молодь, частина якої щороку поповнює лави науково-педагогічних працівників, державних службовців, юристів, політтехнологів та ін. І саме нова українська генерація змінюватиме закони, вдосконалюватиме суспільне життя та етико -

моральні засади і розбудовуватиме соборну Україну. Для педагогічного колективу нашого ліцею патріотичний напрямок роботи був і залишається пріоритетним. Патріотичне виховання здійснюється насамперед у процесі навчання, де в здобувачів освіти закладається фундамент глибоких знань, формуються світогляд, національна самосвідомість. Процес такого виховання здійснюється й у позакласній і позашкільній діяльності. Цей напрямок виховання в ліцеї починають з п'ятого класу. Важливе місце у виховній роботі з молодшими ліцеїстами посідає тема Батьківщини. Вчителі розширюють та поглиблюють знання здобувачів освіти про символи України, про звичаї та традиції нашої держави. Учнім надаються початкові знання про історію державотворення та про сучасні історичні події на годинах спілкування. Здобувачі освіти усвідомлюють такі поняття, як «Батьківщина», «подвиг», «патріот», вчать шанувати землю батьків, вивчають свій родовід. У старших класах патріотичне виховання спрямовується на пізнавально-інтелектуальну діяльність здобувачів освіти. І здійснюється воно під час вивчення навчальних предметів, зокрема «Правознавства», «Історії України», «Української мови та літератури», «Захисту України» та під час позакласних виховних заходів. Патріотичне виховання наскрізно пронизує весь освітній процес, органічно поєднує національне, громадянське, моральне, родинно-сімейне, естетичне, правове, екологічне, фізичне, трудове виховання.

З метою формування почуття любові до Батьківщини та її національних цінностей, національної свідомості розробляємо і проводимо заходи щодо відзначення національних свят, знаменних та пам'ятних дат, а саме: День незалежності України, День державного прапора, День партизанської слави, День захисника та захисниці України, День української писемності та мови, День збройних сил України, День Соборності України, День Єднання, День пам'яті жертв голодомору, День Гідності та Свободи України, День Героїв Небесної сотні, День пам'яті жертв Бабиного Яру, День державного гімну, тощо. Під час таких заходів виховується повага до державної символіки, любов до України, народу, традицій, вдячності до воїнів, які захищають нашу державу.

Працюючи над реалізацією Стратегії національно-патріотичного виховання, педагогічний колектив всю виховну роботу спрямовує на виховання свідомого громадянина, патріота України. Щоденно о 9 годині 00 хвилин проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Змістовим наповненням проєктної діяльності здобувачів освіти під час уроків є робота над інформаційний проєктами «Крим – роки супротиву російській окупації», «Україна – козацький край», «Я – українець! Я – патріот!», «Волонтер і сучасність», «Сучасні Герої нескореної Батьківщини».

З метою сприяння формування самокритичності, творчості та ініціативи в ліцеї проведено ряд учнівських конференцій та круглих столів «Героїзм українців у творчості українських письменників», «Витоки української

нації», «Стійкість української ідентичності та війна», «Основні періоди історії України», «Нескорена та незламна Україна», «Буремна весна 2014-го», «Вступ України до НАТО: досягнення, проблеми та перспективи», тощо.

Актуальними заходами в нашому закладі освіти є уроки мужності «Уклін – живим, полеглим – слава», «Хто вони – нові Герої України», «Доброволець – герой сьогодення», «Народ мій завжди є, народ мій завжди буде», «Пам'ять заради майбутнього», «Нація нескорених: від козацтва до сьогодення», «Герої рідного краю», «Герої поряд: мужність українських військових», «Таким було обличчя у війни..», «Сьогоднішня українська вишиванка — це «піксель», зустрічі з учасниками російсько-Української війни, відеочелендж «#UАразом, об'єднані Україною» (до Дня єднання), флешмоби «Вишиванка – мій генетичний код» (до Дня Вишиванки), «Хустку одягаю – перемогу закликаю» (до Дня Української хустки), фоточелендж «Ми – українці, ми - європейці» (до Дня демократії), челендж «Мій тато Герой» (до Міжнародного дня родини), акції «Нескорені. Пишаємося, боремося, чекаємо» (до Дня Добровольця).

Наразі наша країна і кожен українець переживають важкі часи. В Україні йде війна, яка змінила долю чи не кожного з нас. У нашому ліцеї активно розвинута волонтерська діяльність: добрі справи роблять всі здобувачі освіти, а також їх батьки та вчителі. Всі ми зараз прагнемо одного, перемоги і миру, тому намагаємось наблизити її хорошими та добрими справами.

Однією з ланок волонтерської роботи є надання підтримки захисникам України. У такий нелегкий та скрутний час нашим героям дуже потрібно знати, що про них турбуються, у них вірять, ними пишаються ті, кого вони захищають. Тому здобувачі освіти нашого ліцею багаторазово приймають активну участь у зборі теплих речей, продуктів харчування, засобів особистої гігієни, солодощів, виготовлення оберегів для воїнів, які захищають нас на передовій: акції «Таємний Миколай для ЗСУ», «Зігрій солдата», «Кава для ЗСУ», «Донат на ЗСУ», «Маскувальна сітка», благодійні ярмарки, благодійні аукціони, написання листів у рамках всеукраїнської акції «Лист пораненому», активно долучилися до міської акції #7тижнів_7пікапів тощо.

Щорічно учасники освітнього процесу стають учасниками заходів вшанування загиблих від голодомору акція «Запали свічку», акція пам'яті «Запали свічку пам'яті за загиблими унаслідок збройної агресії Росії», акція «Обірвані мрії», до Дня пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії Росії проти України.

Україна має багатий культурний спадок, який включає в себе мову, музику, літературу та обряди. Ця спадщина стала важливою складовою національної ідентичності та патріотизму.

З метою утвердження поваги до державної мови, піднесення її престижу серед громадян вчителі української мови організували заходи до Дня рідної мови (лютий), Дня української писемності та мови (жовтень). У рамках відзначення дня української писемності та мови пройшов конкурс знавців рідної мови імені П. Яцика, конкурс на кращого читця-декламатора «Українська мова - зброя народу», конкурс патріотичної поезії «Рядки

обпалені війною», здобувачі освіти та педагоги ліцею стали учасниками національного диктанту єдності.

З метою популяризації народних пісень і музики, сприяння творчого розвитку дітей вчителькою музичного мистецтва проведено заходи до всесвітнього дня музики, організовано караоке «Доброго ранку, ми з України!» та вікторина «Вгадай пісню по емодзі».

У наш час, коли відбувається національне відродження України, велика увага приділяється народним традиціям, звичаям і збереженню вокального надбання нашого народу. Колядки та щедрівки – невід’ємна частина святкування Різдва Христового. Вони створюють неповторну атмосферу, духовний настрій і відчуття радості народження Спасителя світу. Тож з метою збереження традицій різдвяного співу, традиційно у грудні було організоване свято для дітей, чиї батьки у лавах ЗСУ «Україна колядує, Перемогу віншує».

З метою ознайомлення здобувачів освіти з новою історичною парадигмою поглядів на розуміння і трактування подій загальноновизнаного зразка, розвінчати російські міфи на основі історичної правди, формування навичок пошуку інформації, перевірки в її правдивості, аналізу медійних повідомлень, утвердження української ідентичності вчителі історії провели інформаційні заходи щодо перебування України у таких утвореннях, як російська імперія та Радянський союз під час яких використали посібник 100 російських наративів про війну.

З метою цифрового розвитку та підвищення рівня обізнаності у сфері кібербезпеки учасників освітнього процесу та підвищення рівня медіаграмотності, формування вміння визначити ризики інформаційного простору під час війни в ліцеї було проведено тиждень медійної та інформаційної грамотності (жовтень). У бібліотеці ліцею діяв бібліофреш «Довіряй, але перевіряй. Медіаграмотність в українському суспільстві», де ліцеїсти могли ознайомитися з матеріалами про те, як перевірити інформацію та дізнатися, чи відповідає вона дійсності, чи є фейком.

Класними керівниками постійно проводиться роз’яснювальна робота, навчання з медіаосвіти «Фейки в умовах війни», «Як навчитись розрізняти інформацію», де діти навчаються усвідомлено приймати рішення ефективно протистояти маніпуляціям. Педагоги постійно звертають увагу на необхідність спілкуватися українською мовою в соцмережах, слухати і дивитися український контент, переглядати фільми на українську тематику, зокрема серії науково-популярного циклу «Невідома Україна», «Великі українці», «Війна. Український рахунок», «Бабин яр: правда про трагедію», «Книга-мандрівка» та ін.

Велике значення в національно-патріотичному вихованні має екскурсійна діяльність, ознайомлення з місцями-пам’ятками, визначними діячами, історичними особами та сучасними героями. Із метою вивчення історичного минулого рідного краю, традицій та звичаїв здобувачі освіти відвідують та віртуально подорожують історико-краєзнавчими музеями, галереями, пам’ятними місцями. Під час уроків ліцеїсти подорожують в минуле та спілкуються із відомими історичними постатями, які змінювали Україну та

світ. Письменники, державотворці, науковці, винахідники, митці – величні постаті стають ближчими завдяки чату зі штучним інтелектом.

Вихованню патріотичних почуттів учнівської молоді сприяє й участь у міжнародних, всеукраїнських та обласних конкурсах: Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнський конкурс учнівської творчості що проходить під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!», Всеукраїнському конкурсі дитячої творчості «Знай і люби свій край», обласному Патріотичному марафоні та ін.

Відповідно до Указу президента України від 18.05.2019 «Про стратегію національно – патріотичного виховання, з метою виховання в учнівської молоді патріотизму, любові до України, національної гідності та вшанування героїв – захисників незалежної та суверенної держави, підтримки юних патріотів, джур, які вивчають історію та традиції свого краю, рій нашого закладу освіти є активними учасниками Всеукраїнської дитячо – юнацької військово – патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Даний захід привернув увагу учнівської молоді до таких фундаментальних цінностей, як любов до України, оптимістичне бачення її майбутнього, віра в нашу перемогу, гордість за наших героїв як минулих визвольних змагань так і героїв сьогодення.

Виховання підростаючого покоління, підготовка його до життя в самому широкому розумінні – одне з найголовніших завдань закладу освіти. А успішне розв'язання цього завдання залежить саме від вчителя, адже учитель – творець духовного світу юної особистості, довірена особа суспільства, якому воно ввіряє найдорожче, найцінніше – дітей.

Учніське самоврядування ліцею є універсальною формою організаторської діяльності, яку можна вважати способом організації життя шкільного колективу та чинником творчої самореалізації особистості. Воно сприяє згуртуванню шкільного колективу, розвитку громадської думки, процесу соціалізації особистості, ефективному входженню в доросле життя. Діти стають не спостерігачами життя, а його учасниками. Через шкільне самоврядування відбувається підготовка майбутніх активних, впевнених у своїх силах і здібностях громадян держави які будуть турбуватися про благо свого народу, готові до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності та незалежності України, адже ми все відвоюємо, ми все відбудуємо!

Важливою передумовою ефективної виховної роботи закладу освіти є взаємодія між сім'єю та закладом освіти, що передбачає належний рівень педагогічної культури батьків, та інституційна мотивація вчителя до організації спільної виховної роботи з дітьми. Процес взаємодії закладу освіти із сім'єю буде активним і успішним за умови, якщо батьки відчуватимуть глибоку зацікавленість у вихованні дитини, а вчителі зможуть

взаємодіяти з ними. Однією зі складових формули Нової української школи є педагогіка партнерства. В основі її – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнями й батьками, об'єднаними спільною метою та прагненнями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Змінилося суспільство, змінилися діти, змінилися батьки. Сучасним батькам не цікаві докучливі зустрічі в класній кімнаті. Вони активні, прагнуть різнобічних знань, їх цікавить розвиток дітей. Саме тому вчитель має опанувати нову роль – фасилітатора та тьютора. Щоб батьки стали однодумцями, помічниками вчителя, необхідно правильно організувати їхнє навчання. Важливим завданням у діяльності педагогів нашого ліцею є налагодження партнерських взаємин і спільних інтересів з родиною кожного здобувача освіти, створення атмосфери довіри, взаєморозуміння, співтворчості у вихованні та навчанні підростаючого покоління.

Організація роботи з батьками в закладі освіти багатоаспектна, тому має значні педагогічні можливості. Успіх її великою мірою залежить від особистості й авторитету педагога, його професійності, уміння спілкуватися з батьками, з колегами, з дітьми.

У складних реаліях воєнного стану в Україні перед освітянами стоїть важливе завдання – об'єднання зусиль педагогічної та громадської спільнот на засадах взаєморозуміння, співробітництва щодо захисту прав та свобод, оволодіння дітьми універсальними цінностями та моделями поведінки, які складають основу світової культури.

Війна нас змінює і випробовує на міцність. Зараз більшість з нас вчиться вибудовувати своє життя по-новому але лише разом ми – Величезна Сила, яка дає ресурс для подолання будь-якого випробування на шляху до перемоги над окупантом.

Сьогодення вимагає від вчителя впровадження нових освітніх ідей, здатність постійно навчатися, бути у постійному творчому пошуку. Ці якості не видаються додатком до диплома про педагогічну освіту, а формуються у щоденній учительській праці. Тому професійна компетентність учителя потребує постійного розвитку й удосконалення.

Протягом року здобувачі освіти ліцею брали участь у районних та обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах, за що відзначені грамотами, подяками та дипломами.

Підсумовуючи вищесказане, можна зазначити, що виховна діяльність у закладі освіти протягом 2023/2024 навчального року проводилася на належному рівні, але поряд з позитивними моментами ще має деякі недоліки, над якими потрібно спільно працювати і педагогам, і здобувачам освіти, і їх батькам.

Виходячи з вищезазначеного, можна вважати виховну роботу за 2023/2024 навчальний рік такою, що знаходиться на **достатньому рівні**.

Перспективи виховної роботи на 2024-2025 навчальний рік

1. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Шпортюк Є.О.:

1.1. Розробити перспективний план виховної роботи на 2024/2025 навчальний рік.

Червень 2024

1.2. В наступному навчальному році:

1.2.1 Продовжити роботу по організації та участі як класних колективів, так і окремих здобувачів освіти ліцею у позакласних та позашкільних виховних заходах.

1.2.2 Урізноманітнити способи впливу на здобувачів освіти, які мають девіантну поведінку.

1.2.4. Активізувати роботу з профілактики правопорушень серед здобувачів освіти ліцею

1.2.5. Здійснювати контроль за станом виховної роботи під час освітнього процесу та в позаурочний час. Особливу увагу звернути на психологічний стан в учнівському колективі.

2. Класним керівникам:

2.1 Провести роз'яснювальну роботу з батьками та опікунами здобувачів освіти, щодо попередження нещасних випадків під час відпочинку, навчання з надання першої медичної допомоги потерпілим у разі нещасних випадків.

Щоквартально

2.2 Поставити до відома, що відповідальність за життя та здоров'я здобувачів освіти під час канікул повністю покладається на батьків.

2.3 Про всі випадки дитячого травматизму із здобувачами освіти негайно інформувати адміністрацію ліцею за телефоном та письмово, не порушуючи встановлених термінів відповідно до вимог чинного законодавства.

2.4 Спільно з працівниками соціально-психологічної служби здійснювати постійний моніторинг учнівського середовища з метою вчасного виявлення та надання необхідної допомоги при захисті інтересів неповнолітніх.

Постійно

2.5 Систематично підтримувати тісний зв'язок з родинами здобувачів освіти в яких виховуються ліцеїсти, схильні до правопорушень.

2024/2025

2.6 Проводити профілактичну роботу по недопущенню жорстокості та насильства серед здобувачів освіти ліцею.

2024/2025

3. Практичному психологу ліцею

3.1. Забезпечення психологічного супроводу освітнього процесу.

3.2. Здійснювати консультування класних керівників, вчителів-предметників з удосконалення сучасних форм і методів роботи із здобувачами освіти схильними до правопорушень.

2024/2025

3.3. Проводити роботу з батьками здобувачів освіти з питання усвідомленого та відповідального ставлення батьків та осіб, які їх замінюють до виконання своїх обов'язків.

Постійно

3.4. Продовжити роботу щодо індивідуального консультування батьків здобувачів освіти, схильних до правопорушень.

2024/2025

3.5. Продовжити співпрацю з підрозділами ювенальної превенції Національної поліції України, службою у справах дітей, іншими органами та установами, які здійснюють профілактику асоціальних проявів в учнівському середовищі.

2024/2025

4. Педагогу- організатору закладу освіти:

4.1 Продовжувати волонтерську діяльність та участь у благодійних акціях на підтримку Збройних Сил України.

Постійно

4.2 Забезпечити висвітлення в засобах масової інформації, на офіційному веб-сайті закладу освіти інформацію про роботу УС «Шкільне братерство»

2024/2025

4.3 Сприяти залученню всіх комісії до шкільного життя.

2024/2025